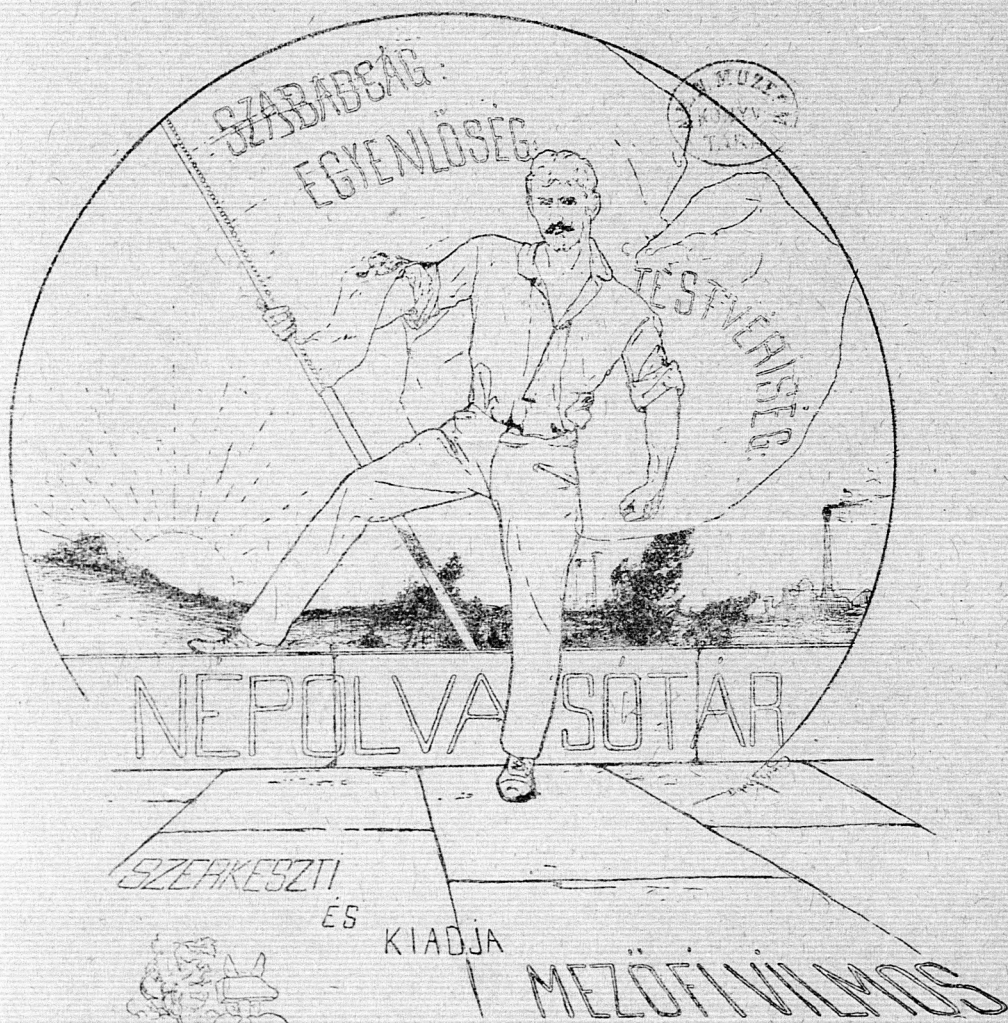

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI ÉS TUDOMÁNYTERJESZTŐ HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG
 ÉS
 KIADÓHIVATAL

GARAI-UTCA 32.

HOVÁ A MEGRENDELÉSEK INTÉZENDŐK

Tartalom: Egy potentát albumába. (Ábrányi Emil.) — Lassalle naplójából. — Az életből. (Hajós Miklós.) — Sztrájk előtt. (Pásztor Árpád.) — Jézus. (Weitling Vilmos.) — Szociális igazságok. — Egy leány emléke. (Zempléni Árpád.) — A föld szava. (Don Quisotte.) — Tudományok és találmányok köréből. — Különtélek. — Humor. — Szellemsztrák. — Világkrónika. — Szerzői üzenetek. — Betűtálcány.

➔ Egyes szám ára 10 krajczár. ➔

Uj megrendelők megkapják az eddig megjelent füzeteket is. Ugyszintén a jutalomkönyvet Bébel Ágostonnak „A nő és a szocializmus“ czimü vaskos művét.

*

A „Népolvasótár“ előfizetési ára negyedévre 1 frt 20 kr. Fizethető 60 kros részletekben.

*

Kérjük a budapesti megrendelőket, hogy vasárnaponként otthon nem létükben ne felejtsek el hozzátartozóikat utasítani, hogy a „Népolvasótár“ füzetét tíz krajczárért vegyék át.

*

Minden lakásváltozásnak azonnal való pontos bejelentését kérjük a kihordóknál vagy levelezőlapon a kiadóhivatalba.

*

Ha fővárosi megrendelőink nem kapnák vasárnaponként pontosan házhoz hordva füzeteinket: értesítsenek és gondoskodunk róla, hogy ez többé ne forduljon elő.

*

A haladás, felvilágosodás és az emberszeretet minden hívének, de első sorban a munkásnépnek kötelessége terjeszteni füzeteinket.

NÉPOLVASÓTÁR

10. szám.

Budapest, 1897. július 4.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

⊗ Szerkesztőség és kiadóhivatal Garai-utca 32.

Egy potentát albumába.*)

Irta: Ábrányi Emil.

*A rablógyilkost felkötik
Mert egy embert megölt,
Gödörbe dobják s hol pihen:
Megátkozott a föld.*

*Te trónon ülsz, bibort viselsz,
És szent vagy, mint az oltár;
Pedig te, koronás zsvány,
Nemzeteket gyilkoltál!*

Lassalle naplójából.**)

Börne¹⁾ leveleit olvasom, a melyek leirhatatlanul hatnak reám. Milyen nagy börtön Németország! az emberi jogok lábbal tipor-
tatnak, harmincz millió embert harmincz zsarnok²⁾ kinez. Zokog
az embernek a szive, ha látja az emberek butaságát, a kik nem
tépik szét lánczaikat, holott megtehetnék, ha akarnák. Csodáлом
Börnét. Igaz az a mit mond, igazak Németország és Európa zsarnokai
ellen irányzott támadásai. Amde kétségbe kell vonnom a követ-
kező szavainak helyességét: „Egyetlen európai fejedelem sem

*) Egy potentát albumába = Egy uralkodó emlékkönyvébe. — A költő
ehhez a költeményhez a következő megjegyzést fűzi: „Ha valaki kíváncsi
volna tudni, kire czéloz e két strófa, utasítom a világtörténelemhez. Válo-
gasson tetszése szerint.“

**) Lassalle Ferdinánddal a világ proletáriatusának dicsőséges elő-
harczosával többször lesz még alkalmunk foglalkozni. Ezuttal annak a napló-
nak egyes jellemzőbb tételeit mutatjuk be, a melyet a fiatal Lassalle Ferdinánd
16 éves korában vezetett a maga életéről.

¹⁾ Börne a németek kiváló írója. A német forradalmat Párisból írott
lelkesítő leveleivel készítette elő. A legnagyobb polgári demokratának mondható.

²⁾ Ez a napló 1840-ben íratott. Akkor Németországnak még csak
30 millió lakosa volt (most van ötven) és nem lévén egységes birodalom,
harmincznél több fejedelmecske uralkodott fölötte.

elvakult annyira, hogy unokája trónrajutását remélné!“ Nem áll, mert szükséges, hogy még rosszabbá váljanak az állapotok, hogy megjavuljon a világ.

* * *

Csak ideiglenesen nyultam ehhez a foglalkozási ághoz és erősen hiszem, hogy a véletlen, jobban mondva a sors, kiragad az irodából³⁾ és odaállít, a hová való vagyok. Bizom a véletlenben és erős akaratomban, hogy többet foglalkozhatok majd a muzsákkal, mint a fő- és strazza⁴⁾ könyvekkel, többet Hellással⁵⁾ és az orienssel,⁶⁾ mint indigóval és vörösrépával, többet Tháliával⁷⁾ és papjaival, mint a szatócsokkal és segédjeikkel, többet a szabadsággal, mint az áruk áraival és jobban fogom gyalázhatni az arisztokrata⁸⁾ kutyákat, a kik az embereket legdrágább kincsüktől rabolják meg, mint a konkurrenszeket, a kik az árakat lenyomják. Ámde nem maradok egyedül a gyalázkodásnál.

* * *

Bensőmben két ellentétes irányzat küzd. Legyek-e okos és erényes az életben? Vagy a szél járása szerint igazítsam a köpönyegem, hizelegjek-e a nagyoknak, finom cselszövényekkel előnyöket és tekintélyt szerezzek-e magamnak? Avagy, mint a kemény republikánusok⁹⁾, az igazsághoz és az erényhez ragaszkodjam-e, semmi mást ne vegyek figyelembe és csak arra gondoljak-e, hogy a mágnás uralmon a halálos döfést ejtsem? Nem, bárha volna hozzá tehetségem, nem akarok mosolygó udvaronc lenni. Pusztuljak bár el, a népeknek hirdetni akarom a szabadságot. Az egek urára esküszöm és legyek megátkozott, ha eskümet felejténém.¹⁰⁾

* * *

Igen, odaakarok lépni a német nép és a világ minden népe elé, hogy tüzes szavakban felhívjam őket a szabadságért való küzdelemre. Nem fogok megijedni a fejedelmek haragos pillantásaitól, nem engedem magam szallagokkal és érmekkel megvesztegetni, hogy mint egy második Judás, eláruljam a szabadságot. Nem fogok nyugodni mindaddig, a míg el nem sápadnak a félelemtől. Párisból, a szabadság országából, úgy mint Börne, szólani fogok minden népekhez, hogy a fejedelmek vaczogó fogakkal legyenek kénytelenek belátni a végük közelségét.

* * *

A tömeg véleményére nem adok sokat. Mindig azoknak a véleményével törődtem, a kiket tiszteltem és a kikről tudtam, hogy

³⁾ Lassallet atyja eleinte kereskedőnek szánta és irodába adta.

⁴⁾ A kereskedelmi irodákban a könyvvezetéshez szükségelt könyvek.

⁵⁾ Hellas: a régi Görögország.

⁶⁾ Oriens: a Kelet.

⁷⁾ A színészet Istene a régi görögöknél. Thália papjai: A színészek.

⁸⁾ Mágnások.

⁹⁾ Köztársaságiak.

¹⁰⁾ Kiállíthatjuk Lassallenak a bizonyítványt, hogy a mit 16 éves korában fogadott, azt nem szegte meg. Haláláig hirdette a szabadságot.

értelmesek. Annak az ítélete, a ki meg nem ért, közönyös előttem, és ha egy ilyen elitelőleg nyilatkozik felőlem, olybá veszem, mintha egy iskolásfiú Hafiz¹¹⁾ bölcs mondásainak könyvét, mert meg nem érti, megvetéssel elhajtja magától.

A z é l e t b ő l .

— Elbeszélés. —

Írta: Hajós Miklós.

Lassan-lassan ráfeküdt az est a nagy sárga ház piszkos udvarára. Szürke gőzös párák csapódtak le a harmademeleti kis szoba ablakaira.

Fábián Samu felkelt a divánról, összehajtogatta a takarót, s meggyújtotta a papirernyős petróleumlámpát.

A gyenge fény még szintelenebbé tette a szomorú hideg odut, melyben még a lehellet gőze is meglátszott.

A szoba egész butorzata, a sok fekvéstől megkopott divánon kívül, egy vasmosdóból és barnult szekrényből állott, melynek tetejére néhány birsalma és a lakásadó asszony paradicsomos üvegei voltak felrakva.

Ki sejtené, hogy mennyi keserű órának volt tanuja e kis hely, s mily kétségbeesett gondolatok születtek azon a megkopott divánon.

A szegény orvostanhallgató egész ifjúságában csak a jelen nyomorát és a jobb jövő kétségbeejtő messzeségét látta maga előtt. S a fiatal kor kétszeres súlylál érezteti velünk, hogy mit kell nélkülöznünk.

Mily végtelen üresség marad egy fiatal szívben, melyben soha mosolygó női arc, ruhasuhogás, vagy csengő szó édes semmisege, nem rezgett át.

Fábián Samu huszonnyolcz éves volt s mindezeket még soha sem érezte. Pedig valami ösmeretlen vágy kizozta utánuk.

Fanyar s magába zárkozott kedélyü emberré tette e gondolat, mely folyton kizozta. Órák hosszat eltépelődött, hogy miért is kell nekie kinlódnia, nyomorogni, míg körötte él, élvez minden. Aztán csapongó képzeletében nagy és hatalmas embernek látta magát, emberek élete függött a tudós tanár egyetlen szemhunyorításától, véleményadó szavától. — Majd fény és gazdagságtól látta magát körülövezve, a bosszuállás eszközeivel kezében, mint adja vissza a könnyörtelen s közönyös világnak a tőle nyert csapásokat.

Most is amint esontos arcát sovány kezeire fektetve, belebámult a lámpa lángjába, erről gondolkozott.

Mély, sötét szemeiben, mintha lelke tükrözödött volna vissza — az a megkizozott, kétségbeesett lélek, úgy égtek azok, úgy sugároztak a fájdalom emésztő fényében.

¹¹⁾ Török költő és író.

Hirtelen összerázkódott. Egész megvette a szoba hideg nedves levegője. Arcza még komorabb lett, a közelmúlt nyomasztó emlékei tüntek fel előtte.

Betegsége, midőn napokon át lázban hentergett a divánon, elhagyatottan mindenkitől.

A lázalom örjögő képei tüntek fel előtte, a letiprott vonagló alakok eltorzult arczaikkal, kik előbb gyönyört, élvezetet lihegve keringték körül. Aztán jöttek rongyos elzüllött alakok, kétségbeesett arczokkal meredeztek reá; egyben mintha önmagát látta volna. Hívták, integettek felé: „Jöszte velünk,“ s integettek felé sovány ujsaikkal. S ő dühödten ölte, gyilkolta őket sorra és élvezettel vágta fel sziveiket. Ebben egy fukar önző lelket találva, amabban egy gonosz könyörtelent, s dobta véresen egymásra, míg halomra tornyosultak, s eltemették, agyonnyomták, fullasztották őt is . . .

Midőn hetek multán elgyengülve, lesoványodva felkelt, magát az utolsó segélyforrástól is megfosztva találta. Ugy állt teljesen elhagyatva, e nagy élő város közepette tehetetlenül, nyomorultan, mint egy kivert kutya, mint egy elüzött gyermek.

Reggel óta nem evett. Éhes volt s fázott is.

Ismét behunyta szemeit, aludni akart, de nem jött álom szemére. Amint maga körül nézett, tekintete a takarón akadt meg. Egy gondolata támadt, mely szomorú mosolyra vonta arcját. Felkelt, régi újságpapírba göngyölte a takarót, s hóna alá véve, elhagyta vele a szobát.

Lehorgasztott fővel lépett az utcára, halkán, öntudatlanul beszélve magában:

— Megezem . . . igen megezem, hisz az emberek is felalják legjobb barátaikat, ez pedig csak meleget adott . . .

Kocsik robogtak, sétálók hullámoztak fel és alá a világos utcákon. A nedves kövezet, mint az olvasztott ezüst csillámlott egy-egy fényes kirakat előtt. Kiki élvezete, vagy barátságos otthona felé sietett, taszítva, előzve egymást, tudomást sem véve a teremtés ama kidobott parányáról, ki bizonytalan, ingadozó léptekkel haladt el mellettük, mintha nagy teher súlya alatt görnyedeznék.

Fabián Samu megállott egy zöld függönyös ajtó előtt. Belépett.

A rácschal elválasztott szoba tömve volt rongyos, sápadt alakokkal.

Egy nagykendős öregasszony oly bátortalanul adta át zálogát, azt a néhány barna sávós kanavász párna cziháit. Oly kutató, reménykedő tekintettel nézte azt a pofaszakállas jól táplált arczu zálogost, mintha egész élete boldogságát akarná kiolvasni annak arcvonásaiból.

Átadta ő is a takarót. Mohón rakta el a gyürött forintokat. Már menni készült, midőn egy fiatal leány, ki félénken tette le kendőjét, magára vont a figyelmét.

A pofaszakállas ur ajkbiggyesztve vizsgálta a megfakult

kendőt, aztán visszadobta, más után nyujtva kövér gyémántgyűrűs ujjait, szólt a leányhoz:

— Nem használhatjuk, elviheti.

Szép volt a leány. E rút háttérből úgy vállott ki szenvedő arczával, mint egy Madonnakép, füstös korhadt keretéből.

Az az esdő tekintet, melyet a részvétlen ember felé vetett, mindenkit megindított volna, csak azt nem, ki előtt a nyomor és könnyelműség nem más, mint üzlet.

Fábián megértette a tekintetet, mely mint elhaló halálkiáltás, oly nyomasztó sulylyal feküdt meg lelkét.

A mint a lány kilépett, nyomban követte.

A fényes körutat alacsony házak váltották fel, itt-ott üres telkek ásítottak a sáros külváros utcáira. Aztán zugó gőzmalmok meredeztek fényes szemeikkel a sötétségbe. A közeli pályaudvar lobogó, zöld váltólángjai hunyorgattak az éjszakába, egy-egy éles mozdonyfüty szelte át a nyirkos levegőt.

Egy kis ház előtt pillanatra megállott a lány, mintegy gondolkozva, belépjen-e, aztán hirtelen felvetve fejét, gyorsított léptekkel ment tovább.

A pislogó gázlágnál Fábián ismét látta azt a kis szenvedő arcot, csak hogy most eltűnt róla a félelem, elszánt volt, mint egy halálra menő vértanu arca.

Az összekötő vasut töltése szelte át az utat, közelében a vashid mintegy óriás feküdt rá a hömpölygő folyamra.

A lány felment a töltés gyalogjáróján, Fábián közelébe sietett, s megragadta karját.

— Mit akar? kérdezte, átható tekintetét a leány arczára függesztve.

Az összerezte a váratlan érintéstől, megfélemlítette a férfi megjelenése, majd magához térve, esdő hangon szólt:

— Hagyjon el, hagyjon magamra.

— Nem! — felelt Fábián határozott hagon. — Nem engedem, hogy megtegye.

— Látja én is, . . . aztán, mintha restelné a mit mondani akar, — lesüté szemeit. — Én is nyomorult, kivert teremtese vagyok az Istennek, de még sem gondolnék soha e lépésre. Menjen haza, haza kisérem.

— Haza . . . Lássam ismét azt a részegest, mint veri anyámat. Szegény asszony, s az a nyomorult szeretőt tart magának. A kis sápadt arc egész lángvörös lett e szónál, aztán akadozva folytatta:

— Miért is nem dobom oda magam az elsőnek . . . Rossz lány vagyok . . . nem látja hasznomat.

Egy forró könnyesepp esett Fábián kezefejére, mintha égette volna e forró csepp, úgy kapta el kezét, elbocsájtva karját.

A lány a hidra lépett, s ő nem mozdult helyéből.

Valami belső hang ösztökélte és sugta neki: Hagyd sorsára. Jól teszi. Segithetsz talán rajta? Minek állnál utjába.

Aztán hirtelen vágy lepte meg, mely egész átreszkettette beteg testét, a megsemmisítés vágya, mindent megölni, eltiporni, a mi rut, nyomorult.

Tágra nyílt szemekkel nézte a távolból rámeredő két vörös szemet, a közelgő tehervonat vörös lámpáit, majd a lányt, ki most kihajlott a hid vasgerendái között.

Egy loocsanas, s nyomban sivitva futott át a hidon a vonat.

Mint egy halálkiáltás hangzott fülében a vonat metsző éles füttye: Gyilkos, gyilkos . . .

Csendes lett minden.

Fábián egy ideig nézte a kavargó szennyes habokat, az éjben eltűnő haragos vörös szemeket; aztán lassu léptekkel megindult a város felé, melyre mint egy nehéz bűn, oly lombán, nyomasztón nehezedett a szürke, vöröslő égbolt.

Sztrájk előtt.

Valami készül lenn a gyárban,
A zúgó kerekék között.
A gépek mellett csupa árny van,
Szemükben szürke, sűrű köd.
Mint viharkor felhők mélyében
Egy-egy villám cikázva jár,
Egymásra néznek éjsötéten
S fellobban egy villámsugár.

Vad vihar tombol a szivekben,
Zúgó, dörgő, kitörni kész.
De ajkukról egy szó se rebben,
Tekintetük egymásba vész.
Egyet éreznek mindahányan,
Szivükben egy kín karma tép.
Sötét orczával, haloványan
Hallgatják, mint dübörg a gép.

Mint tűzhányó, úgy forr a lelkük,
Egy percz! . . . És minden lángban áll.
Romhalmaz, sír támad megettük,
Sötéten szárnyal a halál.
A gép dübörg . . . Egy szó se rebben,
E némaság vad vést jelent.
Vihar előtt a rengetegben
Van csak ily néma, szörnyű csend!

Pásztor Árpád.

JÉZUS.

— Egy szegény bűnös evangéliuma. —

Irta: Weitling Vilmos.

Jézus a büntetésekről.

A büntetésekről az új evangélium a következőket mondja:

Máté 5. rész, 38. vers. Hallottátok, hogy megmondattok: Szemet szemért és fogat fogért. 39. vers. Én pedig azt mondom néktek, hogy a gonosznak ne álljatok ellene gonoszszal; hanem a ki téged jobbfelül arculütend, fordítsad a másik orczádat is. 40. És a ki akar veled törvénykezni és el akarja venni a te alsóruhádát, engedd néki felsőruhádát is. 41. És a ki téged egy mértföldre kényszerít el, menj el vele kettőre. 42. A ki tőled kér, adj néki; és a ki kölcsönt kér tőled, meg ne vessed. 43. Hallottátok, hogy megmondattok: Szeressed felebarátodat és gyűlöljed ellenségedet. 44. Én pedig ezt mondom néktek: Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnék és imádkoztatok azokért, a kik titeket háborgatnak és kergetnek titeket.

Ebből kitűnik, hogy a kereszténység elve szerint, az igaz keresztyén sem törvényeket nem alkothat, sem büntetéseket nem szabhat, mert törvényeket és büntetéseket csak azok ellen hozhatnak, a kik a társadalom ellenségei. Ámde ezek ne büntetessenek, hanem szüntessenek meg amaz okok, a melyek őket a társadalom ellenségeivé tették. Erről olvassuk a következőket:

Máté 7. rész, 1. vers. Ne ítéljétek, hogy ti is ne ítéltessetek.

Jézus tehát nem azt mondja, a mit mi, hogy senki ellen ne véts, nehogy megbüntessenek, hanem: senkit büntess, hogy téged ne büntessenek.

12. vers. Valamint akarjátok hogy cselekedjenek az emberek tiveletek, azonkép cselekedjétek ti is azokkal, mert ez a törvény.

Ez azonban csak a vagyonközösség rendszere mellett lehetséges és így e nélkül igazi kereszténység nem is képzelhető.

Lukács 7. rész, 47. verse. Annak okáért mondom néked, hogy az ő sok bűnei megbocsáttattak néki, mert igen szeretett, a kinek pedig kevés bocsáttatik meg, kevésbé szeretett.

Olvassuk Lukács evangéliumának 15. részét, a hol az elveszett fiuról szóló hasonlat áll. A fiu vagyonát elmulatta és a mikor nyomorba jutott, visszatért az atyjához, a ki örömeben lakomával

fogadta, ahogy a másik rendszerető fiát soha sem örvendeztette meg. A mikor a második fiu e miatt szemrehányásokat tett, így szólt az apa:

31. vers. Fiam, te mindenkor én velem vagy és minden marhám tiéd, vig kedvvel kell vala pedig néked lenned és örvendeznek kell vala, hogy a te atyádfia megholt vala és megelevenedett vala; elveszett vala és megtaláltatott.

Mindebből világos, hogy Jézus azt akarta, hogy a kibékülés kölcsönös egyetértés útján jöjjön létre. Nem akarta, hogy törvényt üljenek és büntessenek. A legmagasabb törvényszék volt a község, a mely előtt a vád történt és a makacskodó legnagyobb büntetése az volt, hogy pogánynak és vámosnak tartották és minden érintkezést megszakítottak vele. Jézus azonban ezt nem vette olyan szigoruan, mert tudvalevőleg pogányokkal és vámosokkal érintkezett. Ha tana nem lett volna csupa szeretet és megbocsátás, ha a törvények és büntetések fentartása mellett lett volna, aligha hirdeti az ellenség szeretetét és nem mondotta volna: Az én igám gyengéd és az én terhem könnyű. Ép ily kevéssé állithatta volna fel a felebaráti szeretetet, mint egyedüli törvényt, és nem mondotta volna: minden törvény ebben van, ez legyen az egyedüli törvény.

Szociális igazságok.

Olvasóinknak kedves szolgálatot vélünk teljesíteni, midőn heti lapunk rovatait megszaportjuk. Ez új rovat hivatva lesz a nemzetgazdasági és a szociális tudomány régibb, de főleg újabbkori igazságait, kutatásait, eseményeit és irodalmát népszerű alakban tárgyalni és ismertetni. Meg vagyunk arról győződve, hogy a tudomány e népszerűsítésével a felvilágosodás ügyét szolgáljuk.

Három törvény.

Beható tanulmányozás után Engel dr. a következő tételt állította fel: Minél szegényebb valamely háztartás, annál nagyobb részét kiadásainak fordítja élelmi szükségleteinek fedezetére. Vagyis a gazdag emberek, amellet, hogy többet es jobban esznek, mégis jövedelmüknek kisebb részét fordítják élelemre, mint a szegények. Ennek a törvénynek bebizonyítására ideállitjuk a következő statisztikai táblát:

Ha a jövedelem :	Akkor élelmezésre rámegey :	Ha a jövedelem :	Akkor élelmezésre rámegey :
28,000 frt	17 százalék	900 frt	56 százalék
12,000 „	20 „	780 „	65 „
9,000 „	21 „	560 „	66 „
8,700 „	31 „	450 „	70 „
2,800 „	34 „	350 „	72 „
1,800 „	39 „	306 „	75 „
1,300 „	46 „	188 „	77 „

Ez a táblázat tudományos alapon felvett háztartási könyvek után készült és így kétség sem férhet hozzájuk. Engel dr. törvényéből következik, hogy a munkások aránytalanul nagyobb fogyasztási adót fizetnek, mint a gazdagok. Ehhez hasonló törvényt állapított meg egy *Schwabe* nevű tudós. T. i. kimondta, hogy minél szegényebb valamely háztartás, kiadásainak annál nagyobb részét fordítja házbérre. Vagyis a gazdagok, ha nagyobb lakásban és kényelmesebben is laknak, viszonylagosan nem adnak annyit ki házbérre, mint a szegényebbek. Ezt meg a következő szám adatok bizonyítják :

Ha a jövedelem kitesz :	Akkor lakbérre rámegey :	Ha a jövedelem kitesz :	Akkor lakbérre rámegey :
204 frt	26 százalék	3600 frt	15 százalék
540 „	21 „	8700 „	12 „
732 „	20 „	12,000 „	9 „
1800 „	19 „	115,000 „	3 „

E mellett érdekes jelenség az is, hogy nagyobb lakásnál egy-egy szobáért kisebb a házbér. Például: Bécsben 1 szobás lakás 60 frt; 2 szobásnál 1 szoba: 47 frt; 3 szobásnál 1 szoba: 46 frt stb. Budapesten 1 szobás lakás: 84 forint; 2 szobásnál 1 szoba: 61 frt; 3 szobásnál egy szoba: 57 frt.

Ezekből az adatokból kiviláglik az igazság, hogy minél kisebb és kényelmetlenebb a lakás: annál drágább.

Közgazdasági tévhit.

A mai tőkeuralmi rendszerű termelés legfőbb előnyeként emelik ki, hogy az ipari haladást teljesen kiaknázza a termelés számára. Egy *Losch* nevű írónak az iparilag fejlett Német birodalomra vonatkozó, óvatos és lelkiismeretes számításai szerint azonban — a munka fokozása nélkül — legkevesebb 29 százalékkal volna nagyobb a termelés, ha az a jelenkori ipari haladás magaslátán állana. A mai ipari előmenetel előnyeinek teljes kiaknázása egy jövő társadalomnak van fenntartva.

A munkanélküliség.

A könyvpiacra feltűnést keltett egy munka, melynek czime: „A munkanélküliség a Német birodalomban, írta: *Kreutzer Béla* dr. ára 30 kr. Legközelebb bővebben visszatérünk erre az érdekes könyvre.

Weisz József.

Egy leány emléke.

Otyan rebellis, oly vidám!
 Forradalom a levegője.
 Szeszélyes gúnnyal ajakán
 Tekint a lassú, agy időre.
 Ősz üstökén egyet ezibál
 Rászól, akár egy vén eselődre:
 — Idő apó, míg kiend pipál,
 Jobb lenne, gyorsabban, ha lépne.

Mint béres az éke után,
 Így baktat a népek nyomába.
 Igát húz, millió bután,
 Héres a papra, hatonára.
 Tárjon a szélvész szárnyain,
 Táncsolva, mint egy égi érvény,
 Állal jelen s múlt romjain,
 Minden arullat összetörven!

— Kedves leány, te lázítasz,
 Már engem is föllázítottál.
 Őle rám vess, ha tüzzel itatsz
 S megcsókellak tenasztalodnál.
 Nem én teszem csak az öröm,
 Hogy ily magyar lányok lehetnek;
 Hogy májusi egen, derűn
 Ily fényes villámok születnek.

Zempléni Árpád.

A föld szava.

Nyári éjjel bánatos csendje takarja be a távoli erdőt, a földet, a buzakereszteket, a pihenő gépet.

A csillagok ködös reszketése mintha néma felelő beszéd volna a földi szellők sóhajára, a tarló illatos lélegzése együtt hullámzik a harmattal, a csenddel, a homálylyal végig a pusztán.

Az egyik buzakeresztre támaszkodva egy ember, egy mezei munkás áll mozdulatlanul.

A hosszú nap verejtékes munkája után még nem tud megpihenni a hatalmas test, nem hagyja aludni a háborgó lélek:

Nem jól van így, a hogy van, nem lehet jó. Nem lehet jó, hogy száz dolgozzék egynek, nem lehet, hogy az egynek több haszna legyen mint a száznak!

Nem lehet, hogy a föld, a melyet mi szántottunk, mi vetettünk, mi arattunk, ne legyen a miénk.

Nem lehet!

Miért hordja össze a búzát az ő magtárába egy ember, mikor a száz ember úgy dolgozott egy évig?

Ad minékünk részt, kis részt, nyomorult részt!

Ő ad minékünk részt a mienkől! A mienk az, az enyém — és a mienk. Én tudom, hogy az én testemé az a buza, nem az övé, aki parancsolt, hanem az én testemé, a mikor dolgozott.

Nem lehet száz ember teste a másé, nem lehet, hogy így van rendelve, valami nagy csalás van benne, valami nagy, régi csalás!

Nem lehet ettől megpihenni!

Hiába mondják, hiába! hogy a föld az övé, hogy lehet az övé, nem műveli, nem fárad miatta, miért lehet az övé?

És az én munkám miért sohase jön vissza hozzám, csak egy rész, a kis rés?

Te örökös szent anyaföld, hát még se egyenlően a te fiad mindenki? Hát csak egynek vagy édes anyja, másik száznak mostoha? Hát inkább mi vagyunk a te gyermekeid, a kik hozzád vagyunk növe, hanem éppen az, a ki tőled mindig idegen? Hát kevésbé szereted a te szolgálódat, mint a te uradat?

Nekünk nem maradt semmi, egy talpalatnyi sem, csak a munka, a szolgaság, az örökös szolgaság, mi a testünket odaadjuk neked és te megint eltaszítasz minket és a te gyümölcseidet odaadtad megint a te egyetlen fiadnak? Hát te nagy anyaföld, te is urat tisztelsz? Hát nincs, nincs igazság? nincs egyenlőség?

A föld is mostoha, a föld, az anyaföld!

* * *

És a föld megszólalt és felel az ő zokogó fiának. — Hangja olyan volt, mint a mennydörgés, hatalmas és zengő, zúgó és erős:

„Én vagyok a hatalmas, nagy, szent anyaföld. — Ki meri mondani, hogy az övé az Isten, vagy hogy az övé a nap, ki meri mondani, hogy az övé a föld?

Ki merészli halandó darabokra mérni az én testemet és azt mondani, ez a *darab* az enyém?

Porból és hamuból lett halandó ember visszatér pihenni az én ölembé porrá és hamuvá, ki meri mondani, hogy a földet, a melyből nőtt, a földet, melyben el fog porlani, ő *birja*!?

Az emberé az ő verejtéke.

Ha nehéz munkában leperreg homlokodról, én befogadom méhembe verejtékedet és visszaadom belőle a te testednek a búzát.

A verejték az emberé, de nem az emberé a föld. — És a

te verejtékedet én évről-évre visszatermem neked, egyenlően vissza mindeniknek.

És a mig ezt meg nem érti az ember, addig nem lesz boldogsága sem a kunyhókban, sem a palotákban.

Hogy ti nyomorult férgek milyen más osztályt csináltatok egymás közt, azt végezzétek el magatok, ne háborgasd az én szent nyugalmamat, én vagyok a hatalmas, nagy örök anyaföld, minden emberek szülője és minden emberek sirgödre.“

A föld dörgő hangja elnémult és a térdre esett ember lelke megnyugodott.

„Igen, igen! Ura lehet az egyik ember a másik embernek, a ravasz az ügyetlennek, de nem lehet ura senki a földnek! Az én verejtékelem termi a buzát és az én munkám az enyém. Csak az emberek csalnak, valami nagy régi csalással, de az anyaföld nem csal.“

És leborulva megcsókolta a földet.

*

Nyári hajnal csodálatos pirja ragyogja be a távoli erdőt, a földet, a buzakereszteket, a pihenő gépet.

A felhők aranyos fényére felkel a pusztai szellő, a tarló illatos lélegzése együtt hullámszik a harmattal, a fénnel, a kelő nap-sugárral végig a pusztán.

Don Quisotte.

Tudományok és találmányok köréből.

§ Hangjegy-írógép. Egy Saint nevű amerikai, hangjegyek írására és lemásolására szolgáló írógépet szerkesztett, a melylyel sokkal tisztábban és gyorsabban lehet a hangjegyeket papírra tenni. Daczára annak, hogy a hangjegyek igen sok jeltől, vonalból és részecskékből állnak, a hangjegy-írógép, melynek összesen negyven billentyűje van, az egyszerű írógépnél egyszerűbb.

§ Telefon- (távbeszélő) összeköttetés a föld belsejével. Egy mexikói természettan-tanár azon töri a fejét, hogy telefonösszeköttetést létesítsen a föld belsejébe. A terv nem új, de az eddigi kísérletek mind kudarcot vallottak. A mexikói tanár mély kutak csöveibe és hegyszakadékokba lebocsátott fémlapokat akar telefonvezetékkel összekötni. Célja pedig ennek az volna, hogy a föld gyomrában levő izzóanyag sustorgásainak és forrásainak zaját kikutassák, aminek az ismerete révén talán előre meglehetően jósolni a készülő földrengéseket.

§ Fürdőköpenyek papírból. Egy élelmes amerikai újfajta fürdőkönyeket talált föl, melyek 6—8 milliméter vastag itatós-papírból készülnek. A papír-fürdőköpeny a testet egy pillanat alatt megszáritja és az a nagy előnye van, hogy az embert a fürdő után könnyen beálló didergéstől és meghüléstől teljesen megóvjá. A köpenyt fej és lábtakaró és törülköző egészítik ki szintén itatós-papírból, hogy a test fölszáritása annál könnyebben és gyorsabban menjen.

S Mesterséges drágakövek. Doms Leo ausztriai vegyész föltalálta a türkisz nevű drágakő mesterséges előállításának módját. Az így előállított drágakő a valódi türkiszhez keménységre, súlyra és vegyi összeállításra nézve teljesen hasonló. Csak az a baja a találmánynak, hogy hasonlít a pénzcsináló miskolczi czizmadia hamis két garasosaihoz, melyeknek minden darabja husz krajezárba kerül neki. A mesterségesen előállított türkisz is jóval drágább a valódinál.

Különbélék.

? **Hetvenötéves diák.** A világ legöregebb diákja ez idő szerint a 75 éves Borysik Rókus, ki most a varsói (Oroszország) egyetemét járja. A derék öreg ur fiatal korában részt vett a kisorosz földművesek forradalmi mozgalmában, elfogták és élethossziglani tartózkodásra elküldték Szibériába. Most megkegyelmezett neki a czar és Borysik Rókus ősz fejjel visszatért, hogy folytassa tanulmányait, melyeket egy félszázad előtt száműzetése félbeszakított. Nagynehezen fölvettek újra az orvosi egyetemre és a vén diák most azon fáradozik, hogy az orvosi oklevelet megszerezze.

? **Ostobaság.** Egy francia tudós könyvet szentelt az emberi ostobaságnak, és ebben többek közt így határozza meg művének tárgyát: „Az emberi ostobaság nem betegség; egészséges ember állapota, amelyet a benyomások tökéletlen fölfogása jellemez, amely a pillanat körülményeinek meg nem felelő, vagy ezekkel ellentétes cselekmények elkövetésére indít. Az ostobaság az értelmességtől csak mennyiségben különbözik és nem minőségben.“

? **Villamos tolvajlámpák.** A párisi éjjeli rendőrséget villamos tolvajlámpákkal szerelték föl, melyek nagyon kitűnőeknek bizonyultak. Egy páris mellett levő erdőcskében tartott próba alkalmával igen jó szolgálatot tettek ezek a lámpák, melyek ötven méternyire is vetettek fényt, megvilágítva a legrejtettebb buvóhelyeket is, ami a rendőrség munkáját nagyban elősegítette.

? **Sós eső.** Utahban és Wyomingban Észak-Amerikában nemrég olyan eső esett, hogy azoknak a ruhái, kik megáztak ebben az esőben, megszáradás után egészen fehérek voltak a rájuk rakódó sórétetgtől. Ez a sórétteg belepte a szabadban levő összes tárgyakat, és a külső ablakok üvegét teljesen átlátszatlaná tette. Kiszámították, hogy egy angol mértföldnyi területre nem kevesebb, mint három tonna só esett, melyet a szél hordott szét az utahi nagy sötétből.

? **Mitől félnek a gyermekek?** Egy amerikai ujság kérdést intézett az iránt, hogy mitől félnek a gyermekek? Összesen 6500 felelet érkezett be és ezek közül 2000 azt állítja, hogy leginkább a menydörgés ébreszt félelmet a gyermekekben. Aztán következnek a hüllők, az idegenek, a sötétség, a tűz és a halál. A félelem okai a

te verejtékedet én évről-évre visszatermem neked, egyenlően vissza mindeniknek.

És a míg ezt meg nem érti az ember, addig nem lesz boldogsága sem a kunyhókban, sem a palotákban.

Hogy ti nyomorult férgek milyen más osztályt csináltak egymás közt, azt végezzétek el magatok, ne háborgasd az én szent nyugalمامat, én vagyok a hatalmas, nagy örök anyaföld, minden emberek szülője és minden emberek sirgödre.“

— — — — —
A föld dörgő hangja elnémult és a térdre esett ember lelke megnyugodott.

„Igen, igen! Ura lehet az egyik ember a másik embernek, a ravasz az ügyetlennek, de nem lehet ura senki a földnek! Az én verejtékem termi a búzát és az én munkám az enyém. Csak az emberek csálnak, valami nagy régi csalással, de az anyaföld nem csal.“

És leborulva megcsókolta a földet.

*

Nyári hajnal csodálatos pirja ragyogja be a távoli erdőt, a földet, a buzakereszteket, a pihenő gépet.

A felhők aranyos fényére felkel a pusztai szellő, a tarló illatos lélegzése együtt hullámszik a harmattal, a fénnel, a kelő nap-sugárral végig a pusztán.

Don Quisotte.

Tudományok és találmányok köréből.

§ Hangjegy-írógép. Egy Saint nevű amerikai, hangjegyek írására és lemásolására szolgáló írógépet szerkesztett, a melyvel sokkal tisztábban és gyorsabban lehet a hangjegyeket papírra tenni. Daczára annak, hogy a hangjegyek igen sok jelből, vonalból és részecskékből állnak, a hangjegy-írógép, melynek összesen negyven billentyűje van, az egyszerű írógépnél egyszerűbb.

§ Telefon- (távbeszélő) összeköttetés a föld belsejével. Egy mexikói természettan-tanár azon töri a fejét, hogy telefonösszeköttetést létesítsen a föld belsejébe. A terv nem új, de az eddigi kísérletek mind kudarcot vallottak. A mexikói tanár mély kutak csöveibe és hegyszakadékokba lebocsátott fémlapokat akar telefonvezetékekkel összekötni. Célja pedig ennek az volna, hogy a föld gyomrában levő izzóanyag sustorgásainak és forrásainak zaját kikutassák, aminek az ismerete révén talán előre meglehetne jósolni a készülő földrengéseket.

§ Fürdőköpenyek papírból. Egy élelmes amerikai ujfajta fürdőkönyeket talált föl, melyek 6—8 milliméter vastag itatóspapírból készülnek. A papír-fürdőköpeny a testet egy pillanat alatt megszáritja és az a nagy előnye van, hogy az embert a fürdő után könnyen beálló didergéstől és meghűléstől teljesen megóvja. A köpenyt fej és lábtakaró és törülköző egészítik ki szintén itatóspapírból, hogy a test folszáritása annál könnyebben és gyorsabban menjen.

§ Mesterséges drágakövek. Doms Leo ausztriai vegyész föltalálta a türkisz nevű drágakő mesterséges előállításának módját. Az így előállított drágakő a valódi türkiszhez keménységre, súlyra és vegyi összeállításra nézve teljesen hasonló. Csak az a baja a találmánynak, hogy hasonlít a pénzcsináló miskolezi ezizmadia hamis két garasosaihoz, melyeknek minden darabja husz krajczárba kerül neki. A mesterségesen előállított türkisz is jóval drágább a valódinál.

Különfélék.

? **Hetvenötéves diák.** A világ legöregebb diákja ez idő szerint a 75 éves Borysik Rókus, ki most a varsói (Oroszország) egyetemet járja. A derek öreg ur fiatal korában részt vett a kisorosz földművesek forradalmi mozgalmában, elfogták és élethossziglani tartózkodásra elküldték Szibériába. Most megkegyelmezett neki a csár és Borysik Rókus ősz fejjel visszatért, hogy folytassa tanulmányait, melyeket egy félszázad előtt száműzetése félbeszakított. Nagynehezen fölvtették újra az orvosi egyetemre és avén diák most azon fáradozik, hogy az orvosi oklevelet megszerezze.

? **Ostobaság.** Egy francia tudós könyvet szentelt az emberi ostobaságnak, és ebben többek közt így határozza meg művének tárgyát: „Az emberi ostobaság nem betegség; egészséges ember állapota, amelyet a benyomások tökéletlen fölfogása jellemez, amely a pillanat körülményeinek meg nem felelő, vagy ezekkel ellentétes cselekmények elkövetésére indít. Az ostobaság az értelmességtől csak mennyiségben különbözik és nem minőségben.“

? **Villamos tolvajlámpák.** A párisi éjjeli rendőrséget villamos tolvajlámpákkal szerelték föl, melyek nagyon kitűnőeknek bizonyultak. Egy páris mellett levő erdőcskében tartott próba alkalmával igen jó szolgálatot tettek ezek a lámpák, melyek ötven méternyire is vetettek fényt, megvilágítva a legrejtettebb buvóhelyeket is, ami a rendőrség munkáját nagyban elősegítette.

? **Sós eső.** Utahban és Wyomingban Észak-Amerikában nemrég olyan eső esett, hogy azoknak a ruhái, kik megáztak ebben az esőben, megszáradás után egészen fehérek voltak a rájuk rakódó sórétegtől. Ez a sóréteg belepte a szabadban levő összes tárgyakat, és a külső ablakok üvegét teljesen átlátszatlanná tette. Kiszámították, hogy egy angol mértföldnyi területre nem kevesebb, mint három tonna só esett, melyet a szél hordott szét az utahi nagy sóstóból.

? **Mitől félnek a gyermekek?** Egy amerikai ujság kérdést intézett az iránt, hogy mitől félnek a gyermekek? Összesen 6500 felelet érkezett be és ezek közül 2000 azt állítja, hogy leginkább a menydörgés ébreszt félelmet a gyermekekben. Aztán következnek a hüllők, az idegenek, a sötétség, a tűz és a halál. A félelem okai a

fiuknál 15-ik évükig gyarapodnak, leányoknál pedig 18-ik évükig. A félelmet leginkább azok az ostoba altatómesék ébresztik, a melyeket félkegyelmű felnőttek mondanak el a szegény gyermekeknek.

Humor.

)(**Megijedt.** Egy kuruzsló, ki kizárólag abból élt, hogy az alsóbb néposztályoknak csudaszereket adogatott el, hirtelen rosszul érezte magát; gyorsan orvost hivatott. A midőn ez utóbbi megjelent és a beteget megvizsgálta, azt találta, hogy bizony ez nem is beteg. Csodálkozott tehát, hogy miért hívták őt egy ily csekély rosszulérzés miatt. „Jaj doktor ur, mondá a kuruzsló, nagyon megijedtem, a mikor oly hirtelen rosszul lettem, mert tévedésből lenyeltem néhányat csodapilluláimból.“

)(**Mindig.**

— Mily helyre szoktak menni az operában?

— Egyszer voltunk és akkor mindig páholyba mentünk.

)(**Ritkaság.**

Könyvkereskedő: Az ügynökünk felesapott ritkaságyűjtőnek.

Iró: Ah?!

Könyvkereskedő: Szerzett egy előfizetőt az ön könyvére.

)(**Üzleti feltételek.**

Főnök (ajánlkozó segédnek): Bizonyítványaival megvolnék elégedve; felfogadom azzal a feltétellel, ha anyja sohasem betegszik meg, nagyanyja sohasem hal meg, nagybátyja nem hagy hátra örökséget, s unokatestvére sohasem látogatja meg, mert akkor...

Segéd (magában): Ugy látszik nem akar sohasem szabadságot adni.

)(**Elszólás.**

Anya: Miért nem olajozod be a hajadat?

Leány: (hirtelen): Bepiszkitja a fehér mellényt...

)(**Visszaveszik.**

Vendég (dühösen): Pinczér! Haj van a főzelékben.

Pinczér (udvariasan): Kérem azt visszaveszszük.

)(**A kis politikus.**

Kislány: Papa, a Meggyes ur megcsókolt.

Apa: És te mit tettél?

Kislány: Elkezdtem sirni.

Apa: És ő erre mit tett?

Kislány: Ujra megcsókolt és azt mondta, ha tovább sírok, újra megcsókol.

Apa: És te mit mondtál neki erre?

Kislány: Semmit, hanem tovább sirtam.

Szellemszikrák.

* A henyeség minden bűn kezdete, egyes embernél s egész nemzeteknél.

* Hallgatni, mikor beszélni kell, szintoly nagy hiba, mint beszélni, mikor inkább hallgatni kellett volna.

* Egy csöpp elégedetlenség megmérgezi a holdogság egész kelyhét.

* Sok dolgot azért nem tanultam meg életemben, mert szégyenlettem bevallani, hogy még nem tudom. Sokan járnak így.

* A hol nem ér célzt az aczél, ott segít az arany a mai világban.

* Igen sok embernek meg van az a szerencsés adománya, hogy soha sem ismeri meg önmagát.

Világkrónika.

— Az arany. Szilázia Nikolstadt nevű városában aranyérre bukkantak. Most folyik az aranykeresés.

— Megölte a fiát. Németország Wartha nevű községében egy asztalos mester megfojtotta fiát. Letartóztatták.

— Tűz a tengeren. Az északi tengeren, Norvégia partjain az „Ouni“ nevű személyszállító hajó nyílt tengeren elégett. 140 utas volt a hajón, ezek közül 6 a tűzben elpusztult, a többi megmenekült.

— Nem szabad a csók. Valvassóri milánói (Olaszország) tanár kisütötte, hogy a csók ragályos betegségek terjesztője. Igaza lehet a tudakos tanárnak, mert a szerelem ragályát terjeszti. De ettől a nyavalyától a fiatalok aligha félnek.

— Ruprecht Oszkár honvédhadnagy Budapesten föbe lötte magát, mert a katonai szabályok szerint nem vehette feleségül azt a szegény leányt, a kit szeretett.

— Az angol királyné jubileuma. Angolország 80 esztendőös öreg asszonykirálynője immár 60 éve ül a trónon. Ez alkalommal a jómódu polgárság nagy parádét csapott. Az angol munkás nép persze oda se nézett a burzsoá mulatságnak.

— Öngyilkos mérnök. Erdőhegyen, Arad mellett, Kutassy István főmérnök öngyilkos lett. Borzasztó főfájása kergette a halálba.

— A fecskendőgyáros a hinárban. Tarnóczy Gusztáv, volt országgyűlési képviselő és fecskendő-gyáros, sikkasztással és uzsoráskodással vádolva áll a budapesti törvényszék előtt. Ime ezis egy oszlopa a mai korhadt rendnek.

— Mert kinoznak. Bécsben egy öt éves kis fiu öngyilkossági szándékból a vízbe ugrott. A mikor kimentették, tette okául azt mondta, hogy kinozzák a gyámszülei. Szegény gyermek. A szocialista társadalmi rendben ilyesmi nem fordulhat elő.

— **Emberi fenevad.** Szataros, aradmegyei községben Aszló Filimon gazdaember, mint a disznót, úgy akarta leölni a feleségét. Ollár István a szerencsétlen asszony segélyére sietett, mire a fenevad a szegény ember mellébe szurta a kést. Ollár meghalt, a gyilkos börtönben ül.

— **A szélhámós vége.** Barnato nevű angol milliomos a tengerbe ugrott és ott pusztult. Ez az ember a tőzsdén csalt, lopott és ily uton milliókat harácsolt össze. De a hogy jött, úgy elment a pénze. Mikor azután mindenét elpocsékolta, a vízbe ugrott.

— **A sziámi király.** A sziámi király (Sziám Ázsiának tartománya) Bécsben a magyar király vendége . . . Az ázsiai király Budapestre is eljön majd látogatóba. Itt bizonyára otthon fogja magát érezni, mert ázsiai állapotokat itt is talál. A neve különben Csulalongkorn.

— **A tudós halála.** Lapunk múlt számában emlékeztünk meg a századik születése napját ünneplő ősz tudósról, Brassai Sámuelről. Most haláláról vagyunk kénytelenek beszámolni. Brassai 1797. június 15-én született Toroczkon, meghalt e hó 23-án. Száz évet élt és ez idő alatt egy könyvtárt irt össze tudományos művekből.

— **A méregkeverők.** Hódmező-Vásárhelyen most tárgyalják másodszor a méregkeverő asszonyok bűnpörét. Az első tárgyalást vezető elnök ugyanis a tárgyalás alatt meghalt, ezért kellett a törvény értelmében új tárgyalást elrendelni. Az ítéletről annak idején megemlékezünk.

— **Halál a templomban.** A pizai katolikus templomban valamitől szörnyen megijedtek a templomban a hivek. Nagy tolongás támadt, miközben egy csomó embert agyontapostak. Az utóbbi időkben feltűnő gyakran történik a templomokban szerencsétlenség.

— **A kolera.** Ázsiában, Arábia tartományban a kolera pusztít. Napról-napra történnek halálozások.

— **Inasok halála.** Rómában (Olaszország fővárosa) tűz ütött ki éjjel egy pékboltban. A műhelyben alvó két inasgyerek ott pusztult.

Gazdaság.

A budapesti piacon a kész buza hiánya az áremelkedést siettet. A finom lisztnek is erősebb kelete lévén, úgy a malmok, mint a pékek is sürgősen fedezik szükségletüket, nehogy még drágábban keljen fizetniök. Budapesten a lefolyt héten elkelt vagy 35,000 mm. buza 10—15 krral magasabb áron. Legjobban a tiszavidéki, bácskai és pestmegyei árut vásárolták. A legmagasabb eladási ár volt 9.15 frt, a legalacsonyabb 8.77 frt. Más gabnanevekben korlátolt volt a forgalom. *Rozs* 6.55—6.65 frton kelt. Takarmány *árpa* 4.80—5.15 frton. A *kukoricza* ára 4.20—4.40 frt között váltakozott. *Zabért* 5—82—6 frtot fizettek szín és tisztaság szerint.

A pontos kézbesítésért és expedálásért Fleischmann Andor, a „Népolvasótár“ kiadóhivatalának vezetője felelős. Panaszokkal hozzá tessék fordulni. Garay-u. 32.

Szerkesztői üzenetek.

St. . . . Budapest. A megszünt két éleztap volt előfizetői, amennyiben a Népolvasótárt külön nem járatják, *szíveségből*, előfizetéseik arányában, a Népolvasótárt kárpótlásul megkapják.

St. P. Budapest. Ugy van. Elnyomni örökké nem lehet a népet. A ruthén nép is fel fog ébredni álmaiból. De ezt nem elég áhitani, tenni is kell érte.

Sz. B. Budapest. Köszönjük. Alkalmilag felhasználjuk

L. A. Pécs. Köszönjük. Alkalmom adtán jön.

K. L. Ó-Buda. Köszönjük. A mint látja, közöljük. Adomák helyett örvendeztessen meg egy néhány előfizetővel. Ezen nevetnénk legörömebb.

K. Sándor jegyző Kolozsvár. „A Tőke nyomorultai“-hoz bekötési tábla ára 30 kr.

F. József. Budapest. Adományozza a budapesti esztergályosok szakegyletének, Vig-utca 16. sz., Molnár-féle vendéglő. Ott vannak minden este 7—8-ig.

O. S. Budapest. Gáspár Imre írta a magyar munkás-marseillaise szövegét. A dallamot a francia forradalom idején szerzette de Lysle.

L. L. Pozsony. Tessék 35 krt beküldeni és meggy a könyv. Augusztus 1-ig rendben az előfizetés. Üdv, semmi csüggedés.

M. Antal. Marosvásárhely. Képviselő minden nagykorú férfi lehet, a ki tíz forint egyenes állami adót fizet, ha megválasztják. A polgári felfogás szerint párbajképes.

M. A. Marosvásárhely. Wekerle Sándor 1892. évi november hóban lett miniszterelnök.

Terjesszék és olvassátok a „Népszavát“ és a pártirodalmat. A pártlapok, bármely röpirat és könyv megrendelhető a „Népszava“ könyvkereskedésben VII., Wesselényi-utca 19 b.

Betűtalány.

ZÖLD SZ

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt: „A mukához való jog” cz. könyvecskét, második jutalom gyanánt „A kereszténység és a szocializmus” czimű füzetet sorsoljuk ki.

A megfejtést, valamint a helyesen megfejtők névsorát a Népolvasótár 12. számában teszszük közzé. Megfejtési határidő július 10.

A Népolvasótár 7. számában közölt betűtalány helyes megfejtése:

Ahány haz, annyi szokás.

Az első jutalmat „A szociáldemokrácia evangéliuma” nyerte Hinterreiter Antal, VII., Garay-u. 22. II. 13. A második jutalmat „Kommunizmus és Kapitalizmus” nyerte Mózes Antal, Marosvásárhely fő-tér 4. sz.

Helyesen fejtették meg a következők:

Budapestről: Kubinyi Kálmán, Vukits Géza, Röder Juliska, Hinterreiter Antal, Tamás János, Novák Vincze, Ivanits Mihály, Lakatos Sándor, Kintli Pál, Schnadenberger Ferencz, Stoffa Pál, Pápay Ferencz, Gabrovics András, Knöpfmacher Lajos, Fischer Gyula, Schaffl Bernát, Freund Albert, Strnádt Alajosné, Dávid István, Prandorff Pál, Oszvát Sándor, Grosch István, Lausch Béla, Cziblik Adolf, Szabó György, Petra József, Friedman Zsigmond, Baký Károly.

Vidékről: Tantsa Sándor (Csokonya), Valentovits András (Czepléd), Kőműves Ferencz (Torda), Pintér Károly (Czepléd), Mihálovics András (Pécs), Kubinyi Mariska (Baja), Ósz Szabó Péter (Füzes-Abony), Orvecz István (H.-M.-Vásárhely), Szekeres József (Pécs), Juszt József (Pécs), Utrata Ferencz (Árad), Klausz Anna (Velence), Nagel Farkas (Komárom), Katona Sándor (Maros-Vásárhely), Szendi S., Német G., Helfer Gyula (Mikolecz), Eiben Edmund (Szászrégen), Gáal Miksa (Bács-Szt-Tamás), Tillés Vilmos, Sulyok Árpád (Debreczen), Szekeres István (Bács-Szt-Tamás), Lukáts András (Baróth), Truckenbród Károly, Nagy Antal, Sill Antal (Pécs), Mózes Antal (Maros-Vásárhely), Bende J. (Bécs), Szücs István, Tokody József (H.-M.-Vásárhely), Fabik József (Baja), Horváth Sándor (Czepléd), Hercznel István (Debreczen).